

ЕЛЕКТРОННЕ ПОВІДОМЛЕННЯ

Незалежна асоціація банків
України
Комітет з питань регуляторної
політики та нагляду
Вих.
Від _____
*Про надання банками тимчасового
доступу до інформації при
надходженні судових рішень*

Голові Державної служби
фінансового моніторингу України
Черкаському І.Б.
Копія:
Директору Департаменту
фінансового моніторингу
Національного банку України
Березі І.В.

Шановний Ігорє Борисовичу!

Користуючись нагодою, засвідчуємо Вам свою повагу та вдячність за плідну, конструктивну співпрацю у запобіганні та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму.

Останнім часом, до банків-членів НАБУ почали надходити ухвали районних судів із різних регіонів України про надання банками сторонам кримінального провадження тимчасового доступу до речей і документів/інформації (з можливістю здійснити вилучення завірених належним чином їх копії або зробити фотокопії чи скріншоти інформації з системи електронного документообігу, що знаходяться у віданні банків), а саме до:

- рішень банків про зупинення видаткових фінансових операцій за рахунками клієнтів відкритими в банках;
- рішень Державної служби фінансового моніторингу України чи її структурних підрозділів про зупинення видаткових фінансових операцій за рахунками клієнтів, відкритими в банках;
- документів щодо проведення працівниками банків фінансового моніторингу фінансових операцій по рахункам клієнтів (реєстрів фінансового моніторингу, файлів – повідомлень, файлів – запитів, файлів – відповідей, файлів – додатків, файлів – квитанцій, а також інших документів).

У зв'язку із цим у банків виник ряд питань, що потребують роз'яснення з метою правильного застосування законодавства з питань фінансового моніторингу.

1. Щодо розголошення інформації з питань фінансового моніторингу

Відповідно до пункту 14 частини 2 статті 6 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (надалі – Закон про легалізацію),

банк, як суб`єкт первинного фінансового моніторингу, зобов`язаний вживати заходів щодо запобігання розголошенню інформації, що подається спеціально уповноваженому органу, та іншої інформації з питань фінансового моніторингу (у тому числі про факт подання такої інформації або отримання запиту від спеціально уповноваженого органу).

Згідно з абзацом 1 частини 11 статті 12 Закону про легалізацію, обмін інформацією, що є таємницею фінансового моніторингу, її розкриття та захист здійснюються відповідно до закону. Відповідно до абзацу 3 частини 11 статті 12 Закону про легалізацію, працівникам суб`єкта первинного фінансового моніторингу, які одержали запит спеціально уповноваженого органу, зокрема, щодо фінансових операцій, додаткової інформації, інформації, пов`язаної з проведенням аналізу фінансових операцій, що стали об`єктом фінансового моніторингу, іншої інформації, що може бути пов`язана з підозрою у легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванні тероризму чи фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення, та/або надали відповідь на такий запит цьому органу, забороняється інформувати про це будь-яких третіх осіб.

Пунктом 40 частини першої статті 1 Закону про легалізацію визначено, що таємниця фінансового моніторингу це інформація, отримана під час здійснення державного фінансового моніторингу спеціально уповноваженим органом, а саме інформація про фінансові операції та їх учасників, додаткова інформація, інша інформація, що може бути пов`язана з підозрою у легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванні тероризму чи фінансуванні зброї масового знищення та/або іншими незаконними фінансовими операціями.

Отже, інформація/документи, до яких згідно із рішеннями судів, банки мають надавати тимчасовий доступ, сторонам кримінальних проваджень - є таємницею фінансового моніторингу.

З урахуванням зазначених норм законодавства, розголошення банками запитуваної судами інформації, зокрема шляхом надання доступу до документів, що містять інформацію, яка складає таємницю фінансового моніторингу, заборонено Законом про легалізацію.

За розголошення у будь-якому вигляді зазначеної інформації особою, якій ця інформація стала відома у зв`язку з професійною або службовою діяльністю, статтею 209 Кримінального кодексу України передбачена кримінальна відповідальність.

2. Щодо обов`язковості виконання судових рішень

Відповідно до норм статті 129 Конституції України суд ухвалює рішення іменем України. Судове рішення є обов`язковим до виконання.

Частиною другою статті 21 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) вирок та ухвала суду, що набрали законної сили в порядку, визначеному цим кодексом, є обов`язковими і підлягають безумовному виконанню на всій території України.

Згідно зі статтею 13 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» судові рішення, що набрали законної сили, є обов`язковими до виконання

всіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, фізичними і юридичними особами та їх об'єднаннями на всій території України. Невиконання судових рішень має наслідком юридичну відповідальність, установлену законом. Судові рішення не можуть бути переглянуті іншими органами чи особами поза межами судочинства, за винятком рішень про амністію та помилування. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи не можуть приймати рішення, які скасовують судові рішення або зупиняють їх виконання.

Відповідно до положень частини другої статті 110 КПК України судові рішення приймається у формі ухвали, постанови або вироку.

Статтею 369 КПК України встановлено, що судові рішення, у якому суд вирішує обвинувачення по суті, викладається у формі вироку. Судові рішення, у якому суд вирішує інші питання, викладається у формі ухвал.

Враховуючи викладене, у разі надходження до банку судового рішення (у тому числі, у формі ухвали) останній зобов'язаний виконати таке рішення у порядку, встановленому чинним законодавством України.

3. Щодо ухвал про тимчасовий доступ до речей і документів

Статтею 159 КПК України встановлено, що тимчасовий доступ до речей і документів полягає у наданні стороні кримінального провадження, особою, у володінні якої знаходяться такі речі і документи, можливості ознайомитися з ними, зробити їх копії та вилучити їх (здійснити їх виїмку).

Тимчасовий доступ до речей і документів здійснюється на підставі ухвали суду.

Речами і документами, до яких заборонено доступ, є: 1) листування або інші форми обміну інформацією між захисником та його клієнтом або будь-якою особою, яка представляє його клієнта, у зв'язку з наданням правової допомоги; 2) об'єкти, які додані до такого листування або інших форм обміну інформацією (стаття 161 КПК України).

На підставі наведеного можливо зробити висновок, що КПК України передбачено вичерпний перелік речей і документів, до яких заборонено доступ. Отже, до інших речей і документів на підставі ухвали слідчого судді, суду може бути надано тимчасовий доступ.

4. Щодо наслідків невиконання банками судових рішень про надання тимчасового доступу до речей чи документів

Відповідно до норм статті 166 КПК України у разі невиконання ухвали про тимчасовий доступ до речей і документів за клопотанням сторони кримінального провадження, якій надано право на доступ до речей і документів на підставі ухвали, суд має право постановити ухвалу про дозвіл на проведення обшуку згідно з положеннями КПК України з метою відшукування та вилучення зазначених речей і документів. У разі, якщо дозвіл на проведення обшуку надано за клопотанням сторони захисту суд доручає забезпечення його проведення слідчому, прокурору або органу Національної поліції за місцем проведення цих дій. Проведення обшуку здійснюється за

участю особи, за клопотанням якої надано дозвіл на його проведення, згідно з положеннями КПК України.

Із врахуванням викладеного, а також зважаючи на те, що Державна служба фінансового моніторингу України є центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдженню зброї масового знищення, **просимо надати роз'яснення/рекомендації стосовно порядку дій банків при надходженні судових рішень, якими банкам зобов'язано надавати учасникам відповідних кримінальних проваджень тимчасовий доступ до інформації та документів, що становлять таємницю фінансового моніторингу, а саме:**

1) Чи зобов'язана банківська установа надавати/не надавати доступ до запитуваних в ухвалах судів рішень про зупинення фінансових операцій?

2) Яких заходів мають вжити банки у випадку надходження ухвал судів щодо надання доступу до рішень Державної служби фінансового моніторингу України про зупинення видаткових фінансових операцій за рахунками клієнтів, відкритими в банках, розпорядниками яких є саме спеціально уповноважений орган, а не банки?

3) Надавати/не надавати доступ до запитуваних в ухвалах судів документів щодо проведення працівниками банків фінансового моніторингу фінансових операцій по рахункам клієнтів (реєстрів фінансового моніторингу, файлів – повідомлень, файлів – запитів, файлів – відповідей, файлів – додатків, файлів – квитанцій, а також інших документів)? Якщо так, то чи мають у цьому випадку банки здійснювати відповідне інформування Державної служби фінансового моніторингу та/або отримувати будь-яке погодження з боку останньої, у тому числі письмове.

Окремо зауважуємо, що оскільки порушені у цьому листі питання є актуальними для більшості банків, просимо розглянути можливість звернення до відповідних органів державної влади, які наділені правом законодавчої ініціативи, щодо їх врегулювання шляхом встановлення належної правової регламентації у актах законодавства з питань порядку розкриття інформації, що складає таємницю фінансового моніторингу, у тому числі на підставі судових рішень.

Сподіваємось на розуміння у вирішенні питання банків та подальшу плідну співпрацю.

З повагою

Виконавчий директор

Коробкова О. А.

*Вик: Вахницька І.М.
Тел..(044)300-10-15*